

CREENCES I REFRANYS DEL MES DE FEBRER

Entre la gent és conegut també amb el nom de el Carnestoltes. Pel febrer encara fredoreja i hom té la seva fredor per dolenta, majorment per efecte de les variacions de temps:

"El febrer és traïdor

borrascós i gelador"

"Pel febrer, mig a casa

mig al carrer"

S'estableix relació entre el febrer i la Pasqua:

"Si pel febrer calent estàs,

per la Pasqua tremolaràs"

Una de les notes típiques d'aquest mes és la de ser el més curt de l'any:

"El febrer curt amb

vint-i-vuit dies se'n surt"

Hom observa i remarca la llargada del dia i l'augment d'hores hàbils de treball a causa de la claror:

"A mig febrer ja és jornalera

i pel març ja és jornalàs"

Aquest mes és tingut com a dolent per la salut:

"En sol matar més el febrer

que un carnisser"

"Ventades de febrer,

ganàncies de fosser"

DIES ASSENYALATS

La Candelera: Es la primera festa de la Mare de Déu. Fins el dia d'avui no es consideraven acabades les festes de Nadal i era també l'últim dia que es tenia exposat el pessebre.

Les dones embarassades, especialment si estaven avançades, corrien a la processó que es celebrava dins l'església, doncs creien que fer-ho els assegurava un bon embarç i part.

Carnestoltes: Sota el mot de Carnestoltes es comprèn un període de temps de gran llicència en els costums i les festes més heterogènies i diverses, pròpies de molts moments de la civilització.

Carnestoltes és una festa de les darreries de l'hivern. No sempre comencen a tot arreu al mateix dia. En pren però a tot arreu com a darrer el dimecres de cendra. Es uan festa lunar i per això que el calendari de festes varia d'un any a un altre, però:

"Més tard o més matiner,

carnaval dins el febrer"

Altres refranys atribuïts a aquesta època de l'any són:

"De Nadal a Carnestoltes,

set setmanes desimboltes"

"Per Carnaval tot val"

"Pel temps de Carnestoltes,

molt vi i molts poca-soltes"

"Per Carnestoltes,

totesles bèsties van soltes"

"Per als boigs,

tot l'any és Carnestoltes"

"La carn que no es remou

per Carnaval,

no és carn que és fang"

DIES CLAUS DEL 1986

"Els tres dijous": són anomenats així els que s'escauen en aquest mes, abans del diumenge de Carnestoltes. Tenen nom propi: *"el de Compares"*, el segon, el de *"Comares"* i el tercer *"Gras o Llarder"*.

Dijous de Compares: 23 de gener. En aquesta diada els padrins portaven llurs fillols a berenar. Els que havien apadrinat algun infant durant l'any anterior per primer cop obsequiaven llur companya de padrinatge amb un present.

Dijous de Comares: 30 de gener. En aquesta diada les padri- nes portaven llurs filloles, ja que els noies havien sortit el dijous anterior amb el padrí a benenar. Aquest dia eren les padri- nes les que feien un present a llur company de padrinatge. També aquest dia s'acordava el menú dels dijous següent que anirien a Llarder.

Dijous Gras o Llarder: 6 de febrer. Aquest dia està dedicat a fruit d'una alimentació abundant i greixosa com a preludi de les festes i en previsió dels quaranta dies d'abstinència que s'apropen:

"Pel dijous gras,

carns fins al nas"

L'àpat consistia en truites de botifarra, cassola dijous gras (peus, cua, orella i morro de porc tot recobert d'una crosta d'ous batuts i ensalga amb sucre i canyella) i per postres, coques de llardons. Aquest dinar solia fer-se al mig del poble, i hi participava tothom.

Els darrers dies: són els dies de més bullici de tot l'any.

Dissabte Fallar: en els Car-

nestoltes tradicional, avui començaven a sortir les primeres disfresses.

Diumenge de Carnestoltes: 9 de febrer. Es el dia de l'arribada de Carnestoltes, rei del Carnaval, que presidirà totes les festes. Així que arriba a la plaça, llegeix el seu sermó, habitualment sàtira contra les autoritats municipals. L'acte més important del dia després de l'arribada del Carnestoltes, és la rua o desfilada de màscares, comparses i carrosses pels carrers, amb batalles de farina, caramels, etc. Després, danses a la plaça, ball de disfresses, mascarades ... tot tipus de jocs i gresca constant.

Dimarts de Carnestoltes: 11 de febrer. Continuava la gresca. Avui, però és el dia de l'àpat comunitari: a la plaça es fa una gran foguera per coure-hi l'escudella, el ranxo o l'arrossada, segons els casos.

Dimecres de cendra: 12 de febrer. Els fervents seguidors de la gatzara el consideraven el darrer dels darrers dies, mentre que els devots, el primer dia de la Quaresma. Les persones que al dia d'avui anaven a berenar fora deien que anaven a enterrar la sardina. A la tarda, a l'església s'hi celebra la solemne cerimònia de la imposició de la cendra als fidels és recordar-los-hi que venim de la pols i tornem a la pols.

En arribar a casa, però, tots pengen prop de la llar la vella Quaresma, amb set potes que representen les set setmanes de privacions. Cada diumenge a partir d'ara, en sortir de missa, li tallaran un peu en senyal que ha passat ja una setmana.

Bibliografia:

"Costumari català" de Joan Amades.

"Per Carnaval tot val" d'Antoni Gimeno. Col·lecció Biblioteca de la Classe.

Teresa Ametller

FE D'ERRATES

Núm. 15: en l'apartat CREENCES I REFRANYS DEL MES DE GENER signat per TERESA AMETLLER on diu "El gener és l'hereu de l'any, i el desembre de l'any" ha de dir "El gener és l'hereu de l'any i el desembre de l'avi"